

Til:

byplan.postmottak@trondheim.kommune.no

Vår saksbehandler:
Geir Arild Sivertsvik (nestleder)
Tel 90177686

Saksref: 2024/35667

Trondheim, 2 juni 2025

Tillegg til «Høringsinnspill til Kommuneplanens arealdel (KPA)-endringsforslag»

Ref. vårt høringsinnspill av 19 mai. Det har kommet til noe ny informasjon som gjør at vi ber om å få levere et tillegg bestående av tre deler:

1. Generelt tillegg til vårt tidligere innspill
2. Innsyn/spørsmål til punkt 15 Moksneslia
3. Foreløpig tillegg til punkt 15 Moksneslia

1 Generelt tillegg til vårt tidligere innspill

Vi mener at alle sakene vi har kommentert imot at endres, også vil være i motstrid med de mange *målsettinger og hovedgrep* vedrørende natur, klima og miljø i KPA. Her et eksempel fra «2.1 Oppfølging av overordnede føringer for arbeidet»:

Bystyret i Trondheim kommune erklærte i november 2019 **nødsituasjon når det gjelder oppnåelse av klimamålene, samt tap av naturmangfold** [Bystyresak 140/19](#). Det ble vedtatt 19 tiltak som skal bidra til å redusere klimagassutslipp og tap av naturmangfold. Av disse er følgende spesielt relevante og fulgt opp i arbeidet med arealdelen:

- Hensyn til klima og naturmangfold skal veie tungt i alle saker (pkt. 4).
- Klimagassutslipp skal kuttes selv om byen vokser (pkt. 15).
- Nullvekstmålet for biltrafikk må følges opp (pkt. 16).
- Tiltak for å redusere tap av naturmangfold (pkt. 17-19).
- Definere de økologiske korridorene, og vurdere bestemmelsene knyttet til disse.

Vi mener det spesielt er tre pinnepunkter som ikke er tatt med i endrings vurderingene, første, fjerde og femte pinne. Klima, naturmangfold og økologiske korridorer skal veie tungt i alle saker, men vi stiller spørsmål ved om dette skjer tilfredsstillende i praksis. Spesielt ifht. det siste pinnen om økologiske korridorer, som ennå ikke er svart opp så vidt vi vet. *Dette er en vesentlig mangel i planverket.*

Pr i dag har kommunen definert to økologiske korridorer (tidligere kalt viltkorridorer), hhv. Leinstrand- og Leirelvkorridorene, fra Bymarka til «villmarka». De mange «ukjente» lokal økologiske bydelskorridorer er under et sterkt press, så det haster med å få disse kartlagt og ivaretatt disse som en korreksjon ifht. KPAs arealformål.

Vi mener Moksneslia med dalen, Uglabekken, raver, er en viktig slik foreløpig ukjent økologisk korridor. Ingen endringer kan gjøres før tiltaket om de økologiske korridorene (femte pinne) er svart opp.

2 Innsyn/spørsmål til punkt 15 Moksneslia

Moksneslia har dessverre godt noe under radaren for oss så vi ønsker å komme med et tillegg om dette punktet i endringsforslaget (neste kapittel), men først etterspør vi noe grunnlagsinformasjon fra sakens utvikling.

1. I sluttbehandlingen av KPA i mai 2024, «Vedlegg 10 Konsekvensvurdering alle byggeformål» var «Kommunedirektørens anbefaling: innspillet imøtekommes ikke». I bystyrets vedtak 26.9.2024 ble Moksneslia tydeligvis endret fra grøntstruktur til byggesone 3. Vi har med våre begrensede frivillighetstimer foreløpig ikke funnet noe bakgrunnsinformasjon om hvordan dette kunne skje, så vi ber om underlag for denne endringen.
2. Hvordan er det informert om endringen i pkt 2 til naboer og andre interessenter som oss, slik at vi skulle kunne ha gitt rettmessig medvirkning for *vesentlige endringen*?

3. Vi vet at det er mange interessenter i saken, inkl. hos politikere som kan ha deltatt i behandlingen av saken. Vi ber om oversikt over hvilke politikere som har meldt seg inhabile i saken. Vi antar at gyldigheten av enkeltvedtak i bystyret automatisk vil bli ugyldige om inhabile har deltatt i behandling/avstemminger?

Spørsmålene er å betrakte som et begrenset krav om innsyn, om formaliteter skulle kreve at disse fremlegges på annen måte, ber vi om å få beskjed om det.

3 Foreløpig tillegg til punkt 15 Moksneslia

Foreløpig da informasjon fra pkt 2 over kan føre til endringer.

Vi er registrert med følgende merknad i planunderlaget for denne KPA høringen fra våre innspill januar: «Naturvernforbundet støtter ikke forslaget».

Vi ønsker å endre dette til at *Naturvernforbundet er imot omregulering til boligformål.*

Vi kan ikke se noen grunn til at kommunedirektørens godt begrunnede anbefaling med samme konklusjon om at forslaget om å endre arealformålet fra grønnstruktur til bolig «*imøtekommes ikke*» skal endes.

Oppsummering fra kommunedirektøren i KPAs «Vedlegg 10 Konsekvensvurdering alle byggeformål» til sluttbehandlingen av i mai 2024:

Kommunedirektørens anbefaling: Innspillet imøtekommes ikke.

Vurdering: Områdene er del av et grøntdrag gjennom bydelen, nært inntil turveger i grønne områder. Det er stort press på de grønne arealene i byen, og det er viktig å ivareta arealer hvor nærmaturen ivaretas. Det er påvist kvikkleire både i nordre og søndre del av området, og et stort løseområde. Områdene har svært bratt terreng, og bebyggelse vil gjøre store inngrep i terrenget. Dette går på bekostning av eksisterende natur- og rekreasjonsverdier. Sikringstiltak kan bety full nybygging av skråning og heving av Uglabekken hvor Trondheim kommune nylig har erosjonssikret og gjennomført tiltak for naturmangfold. Det er ledig skolekapasitet i området, men kommunedirektøren mener dette ikke kan forsvare utbygging her. Området har verdi som naturområde og med turveger i et sammenhengende grøntdrag.

Kommunedirektøren er klar på at områdene er del av et grøntdrag gjennom bydelen og at området har verdier som naturområde. Vi mener Moksneslia med dalen, Uglabekken, raviner, er en viktig, men foreløpig ikke definert økologisk bydelskorridor. Ingen endringer kan gjøres i området før spørsmålet om den overordnede tiltak om økologiske korridorer er svart opp, ref. kapittel 1.

Kommunedirektørens anbefaling sammenfaller også godt med naboers genuine motstand mot utbyggingen basert på områdets grønne verdier, som vi er blitt opplyst om, og som også nå er godt informert om i media nå i det siste, <https://www.adressa.no/nyheter/i/934WvW/frykter-stor-utbygging-i-nabolaget-det-skumle-er-at-saa-faa-vet-om-saken>.

Vi mener også at de fremlagte konsekvensvurderingene og faganalysene for punkt 15 (Moksneslia) i endringsforslaget klart *støtter kommunedirektørens konklusjon om å bevare området som naturområde og sammenhengende grøntdrag.*

Så vidt vi kan se er området i kommunekartet angitt med hensynssone blå/grønn struktur, og slik må det forbli.

Hovedargumentene *mot omregulering til boliger* er ellers:

1. **Økt inngrep i gjenværende grønnstruktur**
Byplankontoret påpeker at omdisponering til byggesone 2 vil gi «økt påvirkning i gjenværende grønnstruktur, både som rekreasjonsområde og økologisk funksjonsområde». Dette gjelder uansett hvilken byggesone som måtte settes, dvs. boligformål kan ikke aksepteres.
2. **Kvikkleire og rasrisiko**
Hele dalen, samt store deler av det planlagte byggeområdet, ligger på kvikkleire med dokumenterte løseområder. Utbygging forutsetter «full nybygging av skråning og heving av Uglabekken», noe som innebærer svært omfattende og irreversible inngrep i både terreng og hydrologi. Økt klima- og

nedbørbelastning forsterker rasrisikoen. *Dette gjelder uansett hvilken byggesone som måtte settes, dvs. boligformål kan ikke aksepteres.*

3. **Sviktende konsekvensutredning, manglende kunnskapsgrunnlag**

Forslaget hevder at dalbunnen og Uglabekken «ikke berøres i stor grad», samtidig som det anerkjennes at store sikringstiltak vil være nødvendig. Det foreligger verken reell konsekvensutredning for natur, økologisk- eller biologisk mangfold eller folkehelse, ei heller natur-, areal- eller klimaregnskap, et klart brudd på krav om helhetlig KU ved *vesentlig endring i arealbruk*.

4. **Viktige økologiske og rekreasjonsverdier**

Moksnesdalen fungerer i dag som en livsviktig økologisk- og grønncorridor for rådyr, elg, grevling, hare, rev og hubro og naturen selv, samt som nærtur-, uteskole- og lekearena. Et eventuelt boligprosjekt vil permanent fragmentere dette sammenhengende grøntområdet. Moksneslia er en viktig del av *denne økologiske bydelskorridoren som må utredes nærmere av biolog/naturkartlegger*, se også vedlegg.

5. **Alternativer og samfunnsnytt**

Jordene på Nedre Flatåsen er allerede omregulert. Moksneslia er derfor eneste gjenværende store friområde i bydelen, med særlig høy verdi for barn, unge og eldre. Å frata nabolaget dette siste «grønne lungen» vil forverre livskvalitet og folkehelse *uten å tilføre reell samfunnsnytte som ikke kan dekkes andre steder*.

Anbefaling:

Etter en helhetlig gjennomgang av konsekvensvurderingene mv. i endringsforslaget og tidligere kommunedirektørens klare anbefaling i KPA om å ikke anbefale Moksneslia til utbygging ber vi om at:

1. **Alle planer om regulering til boliger må stanses**

Moksneslia må beholdes som et sammenhengende, urørt friområde. Dets viktige grønne og økologiske korridorer for dyre- og planteliv, samt områdets høye rekreasjonsverdi og kvikkleiregrunnen taler entydig for null utbygging. En omregulering til boligformål vil dessuten undergrave kommuneplanens egne mål om natur-, klima- og miljøvern.

2. **Både endringshøringen og kommunedirektøren anbefaler ikke boliger**

Høringsunderlaget inneholder i seg selv en tydelig faglig konklusjon om at Moksneslia *ikke* må bebygges mener vi. Sammen med kommunedirektørens konklusjon om *ikke* anbefale utbygging må dette gi et klart budskap til politisk ledelse om å gjøre det samme. Det må også fremlegges verdiregnskap for utbygging mot nullalternativet, med de noe vanskelig kvantifiserbare natur-, økologisk- og biologiske mangfold, friluftsliv mv. i et langtidsperspektiv.

3. **Skrinlegg endringsforslaget (om byggesone 2)**

En eventuell boligregulering er uakseptabelt, ref. ovenstående, en regulering til byggesone 2 er *helt* uakseptabelt. Trondheim har også gode boligreserver og grå arealer som må nyttes fremfor nedbygging av grønne områder generelt, og Moksneslia spesielt. Eventuelt behov for disse arealene til boliger må dokumenteres spesielt godt, som alt med konsekvenser for viktige grøntstrukturer, inkludert befaringsnett fra biolog/naturkartleggere.

Vi gjentar spørsmålet vi har stilt tidligere «*Betyr fortetting virkelig at noen skal kapitalisere på eksisterende verdier på bekostning av naboer, nabolag og resten av byens innbyggere, og naturen selv?*»

Vedtak om omdisponering bør derfor avvises, og området videreføres med arealformål grøntstruktur for å sikre både naturmangfold, trygghet mot ras og allmennhetens tilgang til et uerstattelig friområde.

Med miljøvennlig hilsen
Naturvernforbundet i Trondheim

Gaute R. Dahl (leder)

Vedlegg: Moksneslia/dalen med Uglabekken-en økologisk bydelskorridor

Fra et våre styremedlemmer, bla. til underbygning av at det må skje vurderinger av området fra biolog/naturkartleggere.

Et raskt blikk på Artskart hos Artsdatabanken er følgende arter registrert:

Gråmåke (sårbar), fiskemåke (sårbar), grønnefink (sårbar), gulspurv (sårbar), gråspurv (nært truet) og stær (nært truet). Det er også en rekke andre arter registrert der med status livskraftig bestand eller ikke vurdert / ikke egnet for vurdering, samt noen fremmedarter. Det kan også være arter som ikke er registrert der, f.eks. de som det ikke har vært særlig fokus på om det skulle være slik, som lav og sopp. Det kan også tenkes at noen av de registrerte artene som ikke er på rødlista nå, kan komme på ny rødliste i 2027. Så kan man også hevde at alt grønt og alle arter prinsipielt kunne bli høyere verdsatt i og ved et byområde.

Regner med at dette kan regnes som, eller vurderes for å være, en ravinedal. Denne naturtypen er sårbar. Jeg ser at en hel del vegetasjon i form av busker og trær er fjernet, noe jeg tolker som uheldig mtp. høyere risiko for erosjon, vannmetning og utglidning. Det ville nok også ha vært til det beste for artene og arts mangfoldet at mer av denne ravinedalen besto av undervegetasjon i skog, busker og trær. En utbygging som skissen viser, vil gjøre grøntarealet smalere, og kanskje øke faren for leirras i området. Området må defineres som en av kommunes økologiske korridorer.

Moksneslia - Tillegg pr 24 juni 2024

Til: Byplankontoret pr mail

Den tilgjengelige frivillighetstiden er dessverre noe begrenset, men nedenfor det jeg på vegne av Naturvernforbundet i Trondheim, rekker å gi innspill på innen den nye fristen som ble satt til 24.6.2025, gitt i åpent møte 17.6. Formatet blir også litt preget av tidsnøden.

Ref. vårt tillegg til saken datert 2.6, vedlagt mail nedenfor.

Kap 3 om Moksneslia er angitt som «foreløpig», da ny informasjon kan føre til endringer. Basert på grunnlaget av 2.6 og tillegg av og ny informasjon pr dato, (se under) forsterkes hovedanbefalingen fra 2.6 om å bevare Moksneslia som grøntområde som følger:

Kommunen anmodes om, på eget initiativ, å omgjøre vedtaket om arealformålsendring av 26.9.2024 for Moksneslia (#127) til boligformål på grunn av feil og mangelfull saksbehandling og i strid med god forvaltningsskikk.

Om dette ikke skjer vil vi komme tilbake med en formell anmodning om omgjøring med rettslig grunnlag i fvl §§ 33 og 35 c mv.

Ny informasjon

Kommunen inviterte til åpent informasjonsmøte om siste forslag til KPA-endring for Moksneslia (byggesone 3 til 2) etter at høringsfristen 2 juni var passert, til 17. juni. Et slikt møte burde, etter vår mening, vært avholdt før noen beslutninger om området ble tatt.

Etter oppfordring til kommunen fikk vi uformelle svar fra saksbehandler på våre spørsmål i kap 2 i vårt tillegg. Disse forklarer visse formaliteter og henviser til saksdokumenter, men besvarer ikke de konkrete spørsmål/innvendinger.

Våre bekymringer om feil og mangelfull saksbehandling/forvaltningsskikk ifht. omreguleringen av felt #127 (Moksneslia) i den samlede KPA-behandlingen 26. september 2024, med svært mange saker, ble forsterket etter møtet 17. juni. En ukes forlengelse (etter møtet) av høringsfristen gir ikke nok tid for folk til å forstå hva saken egentlig dreier seg om, og må således være i strid med lovpålagte krav til høring og medvirkning.

Flere naboer nevnte i ettertid at møtet at det praksis fremstod mer som «et salgsarrangement for en privat utbygger» enn som et nøytralt informasjonsmøte. Det er jeg helt enig, det bør forventes et annet innhold fra kontrollerende myndighet. De mange tilstedeværende trodde vel de skulle få gi

synspunkter på bevaring av området, ikke diskutere hvilke typer blokker det skulle bli (endring av boligsone), som også kommentarene i møtet viste.

Ingen "stemmer" med mulige motforestillinger eller viss objektivitet ifht. forslaget ble gitt taletid i programmet, mens kommunen stilte med spisset lag med byrådssekretær, direktører og saksbehandlere. Dette synes for øvrig å være en systempraksis. Vi mener informasjons møter uten at slike parter gis taletid *ikke er tilfredsstillende* ifht. krav om opplysninger om saken etter hverken pbl, fvl, retningslinjer mv.

Byrådssekretæren (som ledet møtet) gav også noen feilaktige og/eller forvirrende opplysninger som, etter min oppfatning, og etter prat med naboer etter møtet, kan ha påvirket deres eventuell innspill og kunnskapsgrunnlag negativt:

- *KPA vedtaket om endring til boligformål kan ikke endres/påvirkes*, kun endringen fra boligsone 3 til 2. Den kan rett nok ikke påklages, men kommunen kan alltid endre sine vedtak basert på bla feil og/eller mangler på eget initiativ, eller basert på rettslige anmodninger fra borgere eller foreninger (som angitt over). Dette kan ha påvirket de mange som hadde sterke meninger om nettopp *denne vesentlige endringen* ikke kommer til å kommentere på det (inne den nye tidsfristen 24.6), selv om vi forsøkte å oppfordre til det.
- *Detaljregulering gir mulighet for å påvirke senere*. Mange kan ha oppfattet at dette også gjelder KPA vedtaket om regulering til boligsone, dvs. vil avvente sine kommentarer om dette til da i god tro på at det kan ha virkning.

Vi noterte oss også at det var tre politiske representanter (byrådsmedlemmer) tilstede (MDG, SV og H). De sa intet.

Innsigelse fra Statsforvalteren (SF)

Fra SFs innspill til endringen fra byggesone 3 til 2.

Punkt 15: *Endring av arealformål i område 127 Moksneslia fra byggesone 3 til byggesone 2*
Vi viser til vår innsigelse ved førstegangs høring og påfølgende dialog med kommunen.

Uglabekken er et svært viktig friluftsområde og ytterligere nedbygging på kanten vil redusere både opplevelseskvalitetene og naturverdiene i turdraget. Området brukes av barn og unge til aking og turer i dag. Økt utnyttelse og flere beboere vil medføre økt press og forringelse av viktige turområder. Deler av området har også dårlige forutsetninger for universell utforming.

Høyere utnyttelse vil gi flere boliger, med mindre uteoppholdsareal per bolig, endring fra byggesone 3 til 2 gir også redusert krav til bokvalitet.

Statsforvalteren som sektormyndighet for folkehelse og barn og unge viser til vår uttalelse innledningsvis om folkehelse og barn og unge, og fremmer innsigelse til endring fra byggesone 3 til 2.

Vi antar at innsigelse til "førstegangshøringen" refererer til forslaget om å endre området fra grøntstruktur til boligsone 3. I denne reguleringen ligger de virkelig vesentlige og uopprettelige endringene for naturmangfold, miljø, friluftsliv, folkehelse, barn og unge mv. Kommunedirektøren var også klar på dette og anbefalte ikke omreguleringen. Vi antar derfor at SFs innsigelse må ha vært mye sterkere enn den ved regulering fra byggesone 3 til 2.

Litt tidligere i uttalelsen fra SF finns også en generell innsigelse mot «nedbygging og forstyrrelse av viktig naturmangfold» (avsnitt med tittel "Naturmangfold"). Dette var virkelig tilfelle i førstegangshøringen, dvs. må kunne ses som innsigelse mot endringen fra grønnstruktur til boliger. Vi mener derfor, ut fra positiv logikk, å kunne tro at SF hadde en innsigelse til vedtaket om reguleringen 26.9.2024 som ikke kan være var løst så lenge det opprettholdes/gis innsigelse på endring fra byggesone 3 til 2 fremdeles står.

Vi har henvendt oss til SF for avklaring om saken.

Vh,

Geir Arild Sivertsvik

Nestleder, Naturvernforbundet i Trondheim